# Latweeschu Awises.

Isnahk 7 reises nedelâ. 92. gada gahjums.

**Makfa:** Ekſpedizijâ ſanemot par 1 gadu . . 2 rub 20 kap. par ½ gadu . 1 „ 20 „ par ¼ gadu . . — „ 60 „ par mehn. — „ 25 „

**Makſâ ya paſtu peeſuhtot:** par 1 gadu . . 3 rub. — kap. par ½ gadu . . 1 „ 60 „ par 1 mehneſi . . — „ 35 „ par ¼ gadu . . — „ 90 „

**Makſâ uſ ahrſemem:** par 1 gadu . . 10 rub. — kap. par ½ gadu . . 5 „ 80 „ par ¼ gadu . . 3 „ 50 „ par 1 mehneſi . — „ 80 „

**Sludinajumi makſâ:** par ſihku rakſtu rind. 10 k., 1. puſê un tekſtâ 30 k.

Adreſes mainas makſâ 10 kap.

**Numurs makſâ 1 kap.**

**Redakzija,** Jelgawâ, Katoļu eelâ Nr. 42. **Ekſpedizija,** Katoļu eelâ Nr. 40. Tel. 981.

Kantoris: Rigâ, Walnu eelâ 30, Tel. 8260. Paſta kaſtite 286.

**Nr. 301. Pirmdeen, 11 nowembrî. 1913.**

**Swarigakais no ſatura:**
„Jaunâ Deenas Lapa“ kâ ſchihdu „ſchabes gojs.“
Turku-angļu meera lihgums.
Schihdu ritualſlepkawibas.

## „Jaunâ Deenas Lapa“ kâ ſchihdu „ſchabes gojs“

I.

Schihdi ir paraduſchi ļoti ſihkſti kopâ turetees un ſawas intereſes ļoti ſparigi aiſſtahwet. Tas iſſkaidrojams zaur gaduſimtenu un tuhkſtoſchu ilgeem ſpaideem, ſem kahdeem wini dſihwojuſchi. Bet tas zitâm tautam wehl nedod nekahdu teeſibu, nedſ peenahkumu ſtahtees ſchihdu rindâs un zihnitees par winu intereſem. Schihdi jau meiſtariſki prot zitus ļaudis — „gojus“ iſmantot ſawâm intereſem — kas wajadſigs ari preekſch ſawu teeſchu wajadſibu apmeerinaſchanas. Kad ſchihds ſwin ſawus ſwehtkus — winam rodas kahds neſchihds, kas wina darbus padara — winſch peenem „ſ ch a b e s g o j u“. Kad 1905. gada kuſtibas laikâ ari ſ ch i h d i gribeja ſ a w u l o m u w i l k t — t a d w i n e e m n e n a h z â s g r u h t i p e e d a b u t ſ i m t e e m u n t u h k ſ t o ſ ch e e m k r i ſ t i t o p r e e k ſ ch ſ a w u i n t e r e ſ ch u a i ſ ſ t a h w e ſ ch a n a s, nebij gruhti ari teem ſadabut „ſchabesgojus“, kas ſawu ahdu weda preekſch ſchihdeem tirgû. Wiſi tatſchu ſinam, ka 1905. gada k u ſ t i b â ſ ch i h d i n e h m a d ſ i h w u d a l i b u un wiſas proklamazijas bija lihdſparakſtitas ari no ſchihdu „bunda“, bet „Romas“ kapos pee Jelgawas ſtarp w a i r a k k â p a h r ſ i m t s l a t w e e ſ ch e e m uſ k a r a t e e ſ a s ſ p r e e d u m a p a m a t a ir n o ſ ch a u t s **tikai weens weenigs ſchihds:** ſ i m t i p r e t w e e n u. Nabagi „ſchabesgoji!!“ — Un kad tagad Kijewâ tureenes apgabala teeſa teeſaja dehļ kahdas ſlepkawibas kahdu ſchihdu B e i l i (teiza, ka winſch peedalijees pee kahda k r i ſ t i t a ſ e h n a n o g a l i n a ſ ch a n a s, lai no ta eeguhtu aſinis ſchihdu ritualeem noluhkeem) Un te nu atkal, no ſchihdeem ſamuſinati tuhkſtoſcheem ļaudis ſaudê pahrlikſchanas ſpehju un paleek atkal ſchihdeem par „ſchabesgojeem“, kleedſ un brehz ſchihdeem lihdſa, ka newainigu Beili teeſâ un ſchihdeem, nabadſineem, newainigeem ſchihdineem — balteem kâ balodiſcheem — pahrmet, ka wini leetojot kriſtito aſinis pee ſawu Leeldeenu mazu zepſchanas. Schihdini tatſchu to nebuhtu nedarot.

Tâ eekarſedamees ſchihdu dehļ muhſu kriſtitee „ſchabesgoji“ neiſſchķir diwas ļoti daſchadas leetas! Waj nu tas ir deeſin kahds paſauli ſatrizinoſchs notikums, ka uſ kahdu Kijewas ſchihdu kriht aiſdomas kahdâ ſlepkawibâ un ſcho ſchihdu tadehļ teeſâ? Schkeet, ka tadehļ nawa ne maſakais ko uſtrauktees nedſ ſchihdeem, nedſ kriſtiteem. Slepkawibas — pehz tam wehl neiſtulkotas ſlepkawibas ſaſtopam wiſâ tautâ. O t r s jautajeens ir atkal tas, waj pee ſchihdeem teek leetotas kriſtito aſinis pee mazu zepſchanas, waj wiſpahrigi runajot — ritualeem noluhkeem. Kâ ſchihdu iſglihtotâ oſizielâ tauta aſinis ritualeem noluhkeem neleeto, ka tee ſchihdi, kuri pat ehd „haſeragoku“ neleetos ſaweem rutualeem noluhkeem zilweku aſinis — par to nebuhtu ſchaubu, jo ſchi ſchihdu tautas daļa gan neko daudſ neatſchķirſees no zitu ziwiliſetu tautu ſchahdâm kahrtam, bet kad ſinam, ka tahlak ſirmajâ ſenatnê ſchihdi ļoti labi paſina a ſ i n s u p u r u s un tos pee ſchihdeem beeſchi ſaſtopam, tâpat ka pee zitâm tautam tee ari atgadijuſchees — tad newar jau nebuht ar droſchu peeri teikt, ka ſchihdeem newaretu buht kahda ſekte, waj kahdas ſektes, kur ſchahda eeraſcha tumſchos kaktinos uſglahbajuſês. Waj ſ ch i h d u a p g r a i ſ i ſ ch a n a ari nawa kahda Eiropas iſglihtotâ ſadſihwê kahda gluſchi n e p r a h t i g a e e r a ſ ch a un tatſchu ta wiſzaur wehl ſeedos — un paſchi baroni Rotſchildi buhs laikam gan wehl apgraiſiti. Un waj tad kriſtigâ paſaulê ari neſaſtopam gluſchi ahrprahtigas paſchſakropļoſchanas un nonahweſchanas ſektes waj ſtrahwas. Peem. „ſkopzi“ (ruhnitaji“), paſchſadedſinataji u. t. t Bet pee ſchihdeem lai tahdi un teem lihdſigi rituali noſeegumi lai nebuhtu, kad tatſchu wehſture un winu tizibas grahmatas uſ tahdam leetam ſkaidri norahda!! Waj nu tadehļ deeſ kâ uſtrauktees, ka pee ſchihdeem tahdas leetas noteek — ſchihdeem paſcheem tur jau nebuh nawa ko noſwehretees, ka tahdas leetas pee wineem nenoteek, bet gan wineem wairak eemeſla ſchehlotees, lai ari winu tautâ ihſtâ kulturas gaiſma wiſus tumſchos kaktinus apſpihd. Bet ſchihdi jau newar atſihtees, ka wini ir lihdſigi ziteem zilwekeem — wineem wajag pahrakeem buht. Un zaur to iſſkaidrojas ari Beiļa prahwâ ſchihdu leelais uſtraukums wiſâs paſaules malâs un winu zenſchanâs Beili maſgat baltu kâ baloditi. Un tas wineem ļoti labi weizas, jo winu rokâs jau gandrihſ wiſa Wakar-Eiropas preſe un ari leelakâ daļa kreewu preſes un wiſas telegrafa agenturas — un „ſ ch a b e s g o j u“ ari netruhkſt tur, kur ſchihds pats newar, tâ ka nabaga apwainotam ſchihdinam Beilim teeſâ eerodas par aiſſtahwjeem wiſiſweizigakee adwokati, ſchihdu miljonars Rotſchilds rakſta pahweſtam luhgumu u. t. t.

Ari pee mums latweeſcheem ir tahdi ſchihdu „ſchabesgoji“. Tâ ir melnſimtneeziſkâ, ſawu weenteeſigo un maſiſglihtoto laſitaju mulkotaja „Jaunâ Deenas Lapa“. Par winas iſtureſchanos ſchai leetâ turpmak.

---

## Eekſchſeme.

**Grafa Ronikera prahwa.**

Warſchawas teeſu palatâ kâ jau ſinots, 31. oktobrî eeſahka iſteeſat p e e k t o r e i ſ i prahwu pret poļu grafu R o n i k e r u par ſawa ſeewas brahļa H r ſ ch a n o w ſ k a nogalinaſchanu. Iſaizinati 200 leezineeki un 7 ekſperti. Leetas apſtohkļi ihſumâ ſchahdi: 1910. g. majâ Warſchawâ, Marſchalkowſkajas eelâ Nr. 112, Sawadſka mebeletâs iſtabâs atrada nogalinatu 17 gadu wezo ſkolenu Staniſlawu H r ſ ch a n o w ſ k i. Nopratinaja mebeleto iſtabu turetaju Sawadſki un apkalpotaju Seminſki. Uſ winu iſteikumu pamata zehlâs aiſdomas pret nogalinatâ ſwaini grafu R o n i k e r u, kuru apzeetinaja. Ronikeru ſauza pee atbildibas, ka ar eepreekſcheju nodomu nogalinajis Hrſchanowſki, gribedams mantot wezâ Hrſchanowſka

---

## Laſitaju eewehribai.

Ar 12 nowembri ſahkot ſaweem zeen. laſitajeem paſneegſim garaku romanu:

## „Gruhti pahrbaudijumi“.

Romanâ tehlots zilweks ar noſeedſigu pagahtni. Buhdams ſtipra rakſtura, winſch grib atgreeſtees uſ pareiſa zeļa, iſlabot pagahtnes kļuhdas un tapt par derigu ſabeedribas loekli. Bet tumſchâ pagahtne winu wajâ ik uſ ſoļa un leek ſchķehrſchļus zeļâ Mihleſtiba pret ſeeweeti, kura winu ſaukuſi atgreeſtees no wina maldeem, mihleſtiba uſ ſawu behrnu, kurâ winſch redſ ſawu nahkotni un mihleſtiba pret dſimteni winam tomehr dod ſpehku wiſus ſchķehrſchļus pahrſpeht, dod ſpehku pat gruhtakâ dſihwes brihdî palikt ſtipram un uſtizetees paſcham ſew un zaur ſaweem ſpehkeem ſaſneegt ſprauſto mehrķi. — Romanâ notikumi ſeko weens otram un ar ſawu darbibu aiſrauj laſitaju ſew lihdſ, tâ ka tas dſihwo un juht lihdſ winâ tehloteem zilwekeem.

---

## Noſlehpumainais iſgudrotajs.

Romans no pehdejo gadu dſihwes.

(Turpinajums.)

— Muhſu glahbſchana, — Wanags atbildeja.

Ne wahrda neteikdami wiſi uſkahpa uſ jumta un laiwâ, kur Brazinſkis uſ wineem gaidija. Bet wehl leelaks pahrſteigums winu ſagaidija maſajâ kajitê: tur bij Spodris lihdſ ar ſawu aukli!...

Azumirkli wehlak tur eenahza ari Wanags.

— Nu? — winſch tikai ihſi jautaja, uſſkatidams ſawejus.

Beſgala laimê ar aſaram Nina krita winam pee kruhtim.

— Laiwa...

— Ja, ſchî ir laiwa, ar kuru war braukt pa gaiſu, — Wanags atbildeja: — Tagad mums zeļſch ir brihws. Pehz maſa brihtina mehs jau buhſim tahlu.

— Pag... Tagad es, Anton, ſaprotu...
Pagaidi!...

— Nu?

— Neaptumſchoſim muhſu laimi. Iſlaidiſim winu ari brihwâ. Lai ari winſch ir nelectis. Buhſim augſtſirdigi.

— Labi, — Wanags padomajis teiza.

Azumirkli wehlak ſahka ſtrahdat motors. Laiwa pazehlâs un nolaidâs, tâ ka bij weenâ augſtumâ ar balkonu, uſ kura ſtahweja Bulozkis, bahls, kâ mironis.

— Lez! — Wanags winam uſſauza.

Bulazkis ſaleezâs, lehza, bet iſſlihdeja un nogahſâs breeſmigajâ beſdibenî, kur putodama krahza ſtraume...

---

**37. Laimigu zeļu!**

Lidmaſchina ahtri dewâs uſ reetrumeem. No leelâ augſtuma ſeme apakſchâ iſſkatijâs iſraibota ar daſchadeem plankumeem, kuri ahtri ſlihdeja atpakaļ

Paſibeja Urina, paſibeja Reſchka un atkal noſuda.

Tad lidmaſchina peepeſchi apſtahjâs un lehni rinkojot meerigi nolaidâs ſemê Starſchinſkas muiſchas pagalmâ.

Wezâ Starſchinſka netizeja ſawâm azim, kad eeraudſija Wanagu, Ninu un Spodri lihdſ ar winu pawadoneem pee ſewim. Preekeem nebij mehra. Wezâs ſeeweetes waigs ſtarot ſtaroja.

— Un kâ juhs ſche attikât? — wina jautaja iſbrihnejuſês.

— Atlidojâm, — Wanags preezigi attrauza.

Wezâ ar intereſi apluhkoja lidmaſchinu. Wina bij par ſcheem ehrmeem gan jau dſirdejuſi, bet redſejuſi tahdu wehl nebij.

Weſelas diwas ſtundas wini pawadija muiſchâ, eeturedami maltiti un atpuhſdamees no pahrdſihwoteem uſtraukumeem.

Kad atkal ſahka poſtees zeļâ, Wanags pawilka Starſchinſku pee malas un paſneedſa winai kahdu ſainiti.

— Kas tas? — wina iſbrihnejuſês jautaja.

— Apſolitee diwi ſimti tuhkſtoſchu par Spodri, — Wanags atbildeja: — Dibinat par ſcho naudu uſ wina wahrda bahrenu patwerſmi Leetawâ.

— Neprahtis! ... Neprahtis! ... — wezâ murminaja ar aſaram azîs.

Tâs bij laimes un preeka aſaras.

— Pateeſcham neprahtis!... Nahz, lai tewi noſkuhpſtu! ...

Un wina to apkampa.

— Ja ſateekatees ar tehti, — Nina teiza: — Paſakat, ka mehs laimigi aiſbrauzâm un tuhlin, tuhlin winam rakſtiſim.

— Labi labi ..

— Un lai winſch ſteidſas pee mums lihdſ ar jums zeemotees, tiklihdſ ko buhſim eerihkojuſchees...

— Labi, labi!... Steigſimees, ſteigſimees!...

Aiſbrauzeji eekahpa laiwâ.

— Pehdejo ſweizeenu! — Wanags ſauza, leekdamees pahr winas malu un noſkuhpſtidams Starſchinſku.

— Laimigu zeļu!.. Lai Deews juhs ſargâ!...

Un tad lidmaſchina weegli pazehlâs gaiſâ.

— Dſihwojat laimigi!

— Laimigu zeļu!..

Augſtu, augſtu pazehlâs lidmaſchina. Wiſs apakſchâ tapa tik ſihks un neezigs.

Wanags bahls ſtahweja pee malas un wehrâs uſ ſeemeļu rihteem.

(Ronikera seewas tehwa) mantu. Ar pirmo spreedumu Ronikeru 1911. g. septembrî noteesaja uf 15 gabeem katorgâ, atnemot wisas teesibas. Ar spreedumu nebija meerâ ne Ronikera aisstahwji ne prokurors. 1912. gada februarî Ronikera leeta nahza Warschawas teesu palatas 2. departamenta preekschâ. Schoreis daschi leezineeki apgalwoja, ka slepkawibas deenâ Ronikers bijis Warschawâ. Ziti leezineeki isteizâs, ka Hrschanowskis beeschi apmeklejis Sawadska mebeletâs istabas. Aisstahwji iswirsija wersiju, ka Hrschanowskis tur warbuht satizees ar kahdu seeweeti un warbuht nogalinats aiz greissirdibas no kahda peewilta laulata wihra waj kahdeem ziteem. Grafs Ronikers muhka tehrpu bij atkal nometis un aisstahwejâs pee teesas ar leelu aisrautibu, sawu „pehdejo wahrdu“ runadams trihs deenas no weetas. Winsch atsinâs, ka tepikus pirzis, bet istabu noihret usdewis sawam swainim Hrschanowskim. Pehdejam bijusi istobas atslehga un tâ winsch warejis tur ustureteees. Kas un kapehz winu nogalinajis, to Ronikers nesinot. Winam nebijis nekahda eemesla sawu swaini nogalinat, un tai deenâ winsch bijis Lublinâ. Teesa nolehma isdarit jaunu ismekleschanu.

1912. g. majâ leeta trescho reis nahza isteesaschanâ: Ronikeru atsina par wainigu, ka dusmâs nogalinajis sawu swaini un noteesaja uf 1½ gada arestantu nodalâs, atnemo sewischkas teesibas. Felikfu Sawadski kâ lihdsdalibneeku noteesaja uf 1 gadu arestantu nodalâs, atnemot teesibas. Ari ar scho spreedumu neweena puse nebij meerâ. Prokurors, nogalinatâ wezaki un aisstahwji eesneedsa kasazijas suhdsibas. Senats spreedumu atzehla un nolika jaunu isteesaschanu, kuru nu eesahka 31. oktobrî Warschawâ.

### Pretalkohola wagons.

Seemeļu dselszeļa walde eerihkos wagonu isstahdi preeksch zihnas ar lipigâm slimibam un alkoholismu. Wagonu peekabinâs pee pasaschеeru wilzeeneem un winsch brauks no Maskawas uf Archangelsku un atpakaļ.

**Peterburga.** Atstahstot baumas par pahrmainâm augstakos walsts amatos, „Weisch. Wremja“ sino, ka Kursemes gubernatoru Nabokowu minot par kandidatu uf diwâm weetam: waj nu par schandarmerijas korpusa komandeeri, waj par teesleetu ministri, ja Schtscheglowitows tiktu eezelts par Walsts Padomes preekschsehdetaju.

**Minska.** Gubernas walde zehlusi pret atlaisto Igumenas aprinka polizijas pristawu Iwizki wairak nekâ 30 prahwas par amata waras pahrkahpschanu, sewischki schihdus apgahdajot ar ahrsemju pasem.

## Baltija.

### Pasinojums.

Zaur scho pasinoju, ka pee Kursemes Putnkopibas Sabeedribas, kura atrodas Talsos, nekahdu lihdsdalibu winas darbibâ no 13. augusta nenemu. Minetâ Sabeedriba sinamu laiku sawu darbibu pahrtrauza zaur sekoscheem eemesleem: kasê istruhka 658 r. 58 kap. (istruhkums meklejams pee kaseera Bekera kunga), beedru starpâ nesatiziba, zaur ko tika lausts sawstarpigais lihgums. Lihguma neispildischanas dehl es zeetu saudejumus 2267 r. un tamdehl pret wainigeem eesneedsu suhdsibu. Par Sabeedribas parahdeem es nebuhschu atbildigs un sinas, ka winas ferma atrodas manâ wadibâ — nepareisas.

Keisariskâs Kreewijas Lauksaimneezibu Putnkopibas Beedribas Bauskas Nodalas preekschneeks, Latweeschu Lauksaimneeku Ekonomiskâs Sabeedribas Putnkopibas spezialists agronoms A. Kalninsch.

**Ilukstes aprinkis.** Jelgawas apgabala teesas preekschsehdetajs dewis Ilukstes aprinka teesas pristawam Zilpem weenu mehnesi ilgu atwalinajumu, sahkot no 30. oktobra. Pa atwalinjuma laiku wina peenahkumu ispildischana usdota Jaunjelgawas aprinka teesas pristawam Wenzlawowitscham.

**Rujena.** Agrais sneegs, kas ussniga septembra beigâs, sen atsgahjis sawu zeku un eesahjuschâs jaukas silas rudens deenas. Uz oktobra mehnescha widu termometrs rahdija lihdz 16° R. wirs nulles. Seemas labiba, pat wehlu sehta, schoruden labi ussek, dodama semkopjeem labu zeribu nahkoschai raschai. — Semkopji sawus raschojumus pahrdodot, pilda makus ar skanoschu naudu, kura atkal kairina leekehschus un saules brahkus uf raschigu darbu. Tâ pehdejâ laikâ schee sawadâ tihpa zilweki usmekle meestâ eebraukuschos noudigakus lauzineekus, saimneekus, usaizina tos uf kahrschu spehli un buhdami isweizigi schinî arodâ, atnem teem naudu. Kad wisa nauda paspehleta, daschreis speesch israkstit wekseļus. Ari sihlneezem, „kahrschu lizejâm“, darba pilnas rokas. Daschreis schahdai sihleschanai ari launas sekas. Tâ nesen atpakaļ eenehmusi etika skahbi no sihlneezes atpakaļ nahkot kahda D., kura gan wehl — pateizotees ahtrai palihdsibai — tika isglahbta. Nebuhtu ko brihnetees, ja sihlneezes apzeemotu tumschi lautini, bet ko lai sakam, inteligentus zilwekus redsot pee sihlneezem ejam? — 25. oktobrî weetejais meerteesnesis isteesaja 41 suhdsibu par eelu neopgaismoschanu, nosodidams katru ar 1 rubli. Wehlejams gan, kaut reisi beigtos Egiptes tumsiba uf Rujenes eelam. J. S.

**Ilbroku-Stopinu** Desu krogâ 4. nowembrî atlausta stedele un nosagts Jahnim Sirmbahrdim firgs 225 r. un aisjuhgs 160 r. wehrtibâ. Par sagleem domâ kahdu Jeremeju Fekltowu ar Filipu Bankowu. P

**Zehsis.** 4. nowembra rihtâ ap plst. 8 atrada Plawu eelâ uf Krischjahna Grahweļa nama pagraba trepem Sarkanes pagastu 22 g w. Peteri Wihtolinu pagalam. Winsch nahwigi saburts ar nasi galwâ un kaklâ un kâ ismekleschanâ peerahdijâs, winsch saburts kaujotees alus pahrdotawâ tajâ paschâ eelâ Par wainigeem apzeetinati Mahrsneenas pagasta 28 g. w. A. Behrsinsch un Drustu pagasta 20 g. w. Richards Bembers. P

**Wainodê**, 5. nowembrî, atklahta jaundibinatâ pilsehtas skola. Skolas preekschneeks T. Lapina kgs, no Widsemes.

**Ruzawa.** Usbrukums tehwam. Schinîs deenâs Kalnischku zeema W. buhdâ bij sarihkotas dsihres, uf kuram bij sanahkuschi apkahrtejee kaimini. Pehz pusnakts uf mahjam eedami, diwi weetejâ fondeneeka Embrekta dehli usbruka ar nascheem sawam tehwam un to koti wahrigi saduhra. Uf tehwa kleedseeneem pahrejee weesi isskrehja palihgâ, bet meschonigee wihreeschi ari teem usbruka un diwus eewainoja.

**Ruzawa.** Schajâs deenâs sche nodega Schwarza un Hajes koku noliktawa, kas apdroschinata par 2500 rbl. Saudejumus rehkina uf 8000 rbl.

**Mas-Salwe.** Peekrahpts schihds. Schejeenes Luibu krogâ 29. oktobrî eenahzis kahds zeļa gahjejs un luhdsis par nakti pahrgulet. Schihdinsch J. K. paklausijis luhgumu. Wehlak sweschais wezis stahstijis, ka schis mahkot daschadas „welna mahkslas,“ un prasijis lai dodot naudu, tad no eedotâs naudas pataisischot otrtik leelu kapitalu. Schihdinsch „mahkslineekam“ eedewis desmit rubļu, bet tas esot par mas, lai eedodot wehl desmit; eedewis tos — bet wehl par mas, un eedewis wehl peezneeku un pehz tam wehl 3 trijneekus; tâ tad pawisam 34 rublus naudas, kuru mahkslineeks eelizis kuwerâ un nolizis uf galda. Tad iswedis schihdu laukâ un sazijis, lai schis apskreenot trihs reises ap mahju, tad redseschot wisleelakos brihnumus pasaulê. Bet schihdam palizis bail no „mahkslineeka“ un tadehl gahjis atpakaļ istabâ, kur plehsch kuweru walâ, bet tur no naudas ne smakas. Nu gan dewâs meklet „welna mahkslineeku.“ Bet ker nu to kruhmos.

**Sarkanes** Bagdonos 3. nowembrî 45 gadus wezâ kalpone Ede Lagsdiņ uskahpa kuhts augscheenê nogruhst pa greesu luhku lopeem baribu, bet aiz neusmanibas wina nokrita pa luhku semê un nahwigi sadausijâs, tâ ka drihsi nomira. Polizija atrada par nepeelaischamu, ka luhka bijusi neaissargata un tapehz eewadijusi pret saimneeku ismekleschanu. P.

## Ahrsemes

### Turku — anglu meera lihgums par Mesopotamiju.

Nesen noslehgtais turku-anglu lihgums, kâ no Konstantinopoles sino, saturot schahdus noteikumus:

Turzija atdod Anglijai Persijas juhras lihzi un Uatoras pusfalu, Kaweitu un Fawu Schatelarabâ (Eifrata un Tigres upes sateka), Feiles salu. Tahlak Turzija dod Anglijai kugoschanas konzesijas uf Eifrata un Tigres upem. Lihdsschinejâ anglu kugneezibas sabeedriba „Lintsch“, kura nodarbojas ar kugoschanu pa Tigres upi, teek pahrwehrsta par leelu un plaschu kugneezibas sabeedribu un turku waldiba beidz sawu no walsts puses eerihkoto kugoschanu pa Tigres upi. Sawukahrt Anglija dod Turzijai brihwas rokas preeksch Bagdades-Basaras dselszeļa buhwes, kuras gala punkts buhs Fawa. Scho Fawas lihzi angli apnehmâs usbuhwet par labu un derigu ostu un Schatelarabu angli apnehmâs usturet labâ un kugoschanai derigâ stahwokli. Bez tam Anglija apnehmâs apturet eerotschu eeweschanu pa Persijas juhras lihzi un isgahdat preeksch Trakijas pee Basaras labu robeschu ar Persiju. Tahlak Anglija atlauj Turzijai paleelinat par 15% muitas nodokli no eewedamom prezem un uslikt Turzijâ anglu pawalsineekeem ruhpneezibas nodokli.

Waj Anglija ari dabu teesibu buhwet Mesopotamijâ dselszeļus, par to wehl nekas neteek ispausts.

### Leels nelaimes gadijums.

Zeļâ no Rizas uf Wilafranku eelu dselszeļu wilzeens saduhrees ar autoomnibusu un **100 zilweki eewainoti.** Autoomnibuss pilns ar salumneekeem gribejis pastreet garam no 4 wagoneem sastahwoscham eelu dselszeļu wilzeenam. Bet zeļâ gadijuschees preekschâ leeli wesuma rati, tâ ka omnibuss saduhrees ar eelu dselszeļu kopâ, pee kam pats sadragajees, wilzeens issists no sleedem un lokomotiwe un pirmais wagons apgahsuschees. **Peezi zilweki uf nahwi eewainoti** un 40 dabujuschi tik smagas bruhzes, ka bijuschi jaaisweds uf slimnizu. Wairak kâ 30 pasaschеeri dabujuschi weeglakus eewainojumus. Weens no gruhti eewainoteem drihz nomiris.

### Tautu manewri.

Pekingâ un Tiensinâ preeksch leelwalstu suhtneezibu apsargaschanas stahw starptauuskais kara spehks, kursch nesen atpakaļ noturejis Tiensinâ manewrus. Weenu armiju, aisstahwetajus, komandejis generals Kupers un ta sastahwejusi no 1200 amerikaneescheem, 1500 frantscheem, 1300 wahzeescheem, 1200 japaneem, 900 kreeweem un 1700 angleem. Otro armiju jeb usbruzejus komandejis franschu generals Gotje un ta sastahweja no amerikaneescheem, frantscheem, kreeweem, austreescheem, wahzeescheem un angleem. Maneewru waditajs jeb bespartejiskais bijis japanu generals Sato. Manewri noritejuschi labi, tikai pee signalu doschanas bijuschas gruhtibas, jo katras walsts kara spehkam sawadi signali. Tahdi tautu manewri bij schogad pirmee.

**Meksika.** Dumpineeki, 2500 wihru, generała Pancho Willa wadibâ 15. (2.) nowembrî eenehmuschi robeschu pilsehtu Juarezu. Saweenotâ republikas kara spehka wadonis generalis Kastro pahrbehdsis pahr robeschu Saweenoto Walstu balâ. Tajâ paschâ deenâ eenemta Sinaloas walsts galwas pilsehta Kuliakana, tâ ka tagad wisa Meksikas seemeļu bala atrodotees dumpineeku (jeb, kâ wini paschi sauzas, konstituzionalistu) rokâs. Winu pagaidu presidents ir generalis Karranza. Par galwas pilsehtu wini pagaidam iswehlejuschees Kuliakanu.

## Riga

**Jauni laikraksti.** Weetejai administrazijai esot eesneegti wairaki luhgumi pehz jaunu laikrakstu konzesijam. Kahds Neike gribot tidot Rigâ latweeschu walodâ awisi „Dsihwes Atbalss“, Skolu museju beedriba schurnalu „Skola un Mahja“ un Tennisons Terbatâ igaunu walodâ awisi „Sadamet“.

**Pilsehtas lombarda briljantu leetas** nahks schodeen pilsehtas domes apspreeschanâ. Leetas eekustinatajs ir Rigas wahzu Munters, kas suhdz pilsehtas waldes lozekkus par to, ka tee neesneeguschi domei adresetu luhgumu, lai peespeesch pilsehtas waldei atklahti presê issinot tos eemeslus un dokumentus, uf kuru pamata lombarda briljanti bijuschi japahrdod priwatâ kahrtâ kahdâ Peterburgas weesnizâ un ne pehz lombarda statuteem tche pat uf weetas atklahti wairaksolischanâ Scho wina suhdsibu pret pilsehtas waldes lozekleem suhdsibu le tu komisija atsinuse par nedibinatu un luhguma pehz briljantu pahrdoschanas dokumentu un wajadsibas motiwu issludinaschanas par neeeweh-rojamu tapehz, ka lombarda walde esot apmeerinajuse ar saweem isskaidrojumeem un protokoleem pilsehtas waldi. Muntera luhgumu, ismeklet leetu ari par briljantu noblehdischanu pilsehtas lombardâ, suhdsibu leetu komisija atraduse par nepeerahditu un tapehz nolehmuse likt domei preekschâ atraidit Muntera suhdsibu un luhgumus. Pret scho komisijas lehmumu Munters eesneedsa domei apspreeschanu projektu, kurâ starp zitu aisrahda, ka briljantu noblehdischanu atsinuschi jau 1898 g lombardu direktors Kregers, kas ari paskaidrojis, ka lombarda taksators Hese pahrwehrtejis wehrtsleetas, rihkojees kopeji ar sinamu blehdi, kahdu skrodori Lilischki, kas tagad noteesats, un nodarijis lombardam saudejumus. Lai nesazeltu lombardam neslawu, taksatoru Hesi newarot atlaist no deenesta un bez tam Hese esot apnehmees atlihdsinat saudejumus. Par wisu scho Munters luhdsa domi wisu briljantu leetu nodot peenohzigâ ismekleschanâ, nopratinat leezineekus winam klaht esot un sem swehrstu, un peeprasit, sem kahdas kontroles briljantus pahrdewuschi Peterburgâ kahdâ weesnizâ Hermans Stelda kopâ ar otru treijejo lombarda direktru Frizi Rolofu, kâ ari peeprasot peerahdijums, waj un kâ taksators Hese atlihdsinaja lombardam nodaritos saudejumus. p.

**Buhwdarbiba Rigâ.** No 1. janwara lihdz 1. nowembrim Rigâ apstiprinati 1000 buhwplahni, no teem pagahjuschâ oktobra mehnesî 100. Samehrâ ar pagahjuscho gadu, buhwdarbiba Rigâ schogad wehl peenehmusês.

**Ar blehscheem** Jahni Rotgalwu un Edwardu Alksniti reisê apzeetinats ari winu beedrs Juris Wihksne. Wini wisi staigajuschi usdobamees gan par

---

— Rau, tur ir mana dsimtene! — winsch klusi teiza Ninai. — Esi sweizinata daudz zeetusê! Gaidi mani atnahkam!...

— Paraugees lejup! — winsch pehz brihscha teiza uf Ninu: — Redsi?

Nina paskatijâs.

— Robescha?

— Ja, — Wanags atbildeja.

— Bet mehs tatschu atkal pahr winu atgreesisimees atpakaļ?

— Ja. Dsimtene mani gaida. Es to winai esmu solijees. Atjaunots es atnahkschu, lai strahdatu winas labâ.

* * *

Waj wini pahrnahza?

Uf to mums atbildês winu gruhtu pahrbaudijumu pilnâs sweschneezibas dsihwes stahsta beigas.

ſenak iſraiditeem ſkolotajeem, gan par Leepajas anarkiſtu organiſazijas lozekleem, gan daſchu ſtrahdneeku laikrakſtu lihdſſtrahdneekeem un krahpuſchi naudu pabalſtam kà zitkahrt iſraiditi, kuri beſ lihdſekleem nu newar dabuht ne weetas, nedſ darba kà politiſki neuſtizami. Ar draudeem wini iſſpeeduſchi naudu kà anarſini un mehginajuſchi iſſpeeſt 500 rbl. lahgus 3 ari ſkolas ihpaſchneekam Dſenam Paututſchi eelâ Nr. 15. Weens no wineem reiſ pat draudejis ar rewolweri rokâ Dſenim un tagad peerahdijees, ka ſchis draudetajs bijis Alkſnitis. Wini wiſi 3 eeweetoti gubernas zeetumâ un nodoti teeſu eeſtahdem. Notgalwis ir 37 gadus wezs un dſihwoja I. Trihsweenibas eelâ Nr. 40, Wihkſne — ari 37 g w., bet bijis beſ ſawa dſihwokla un Alkſnitis ir 40 g w un dſihwoja Artilerijas eelâ Nr. 52 Pirmais un pehdejais ir plaſchi paſihſtamee jaunawu krahpeji. p.

**Nelaimes gadijums** uſ eelu dſelsſzeka ar 17 gadus wezo „Prowodnika" fabrikas ſtrahdneeku Robertu Kraſtinu, par ko jau ſinots, notizis aiſ ſtrahdneeku wagona, kurâ winſch gribejis eekahpt, pahrpildiſchanas. Tà atkal peerahdijums, ka uſ eelu dſelsſzeleem ſtrahdneeku brauzeenu wajaga wairak, uſ ko jau tik daudſkahrt aiſrahdits. Waj teeſcham jel pilſehtas walde reiſ neatſihs par wajadſigu gahdat par to, ka eelu dſelsſzeku walde taiſchu lai iſpilditu ſawu peenahkumumu pehz lihguma, kas noſlehgts ar pilſehtu un pehz kura pehdejai jaeekahrto ſtrahdneeku brauzeeni pehz wajadſibas. p.

## Jelgawa.

**Adminiſtratiwi ſodi**. Dehl eedſihwotaju nepeerakſtiſchanas waj neiſrakſtiſchanas no mahju un polizijas grahmatas ſoditi adminiſtratiwâ kahrtâ: 1) Sch. Weinbergs ar 10 rbl. waj 7 deenam areſta; 2) Janis Roſentals ar 25 rbl. waj 2 nedekam areſta; 3) Staniſlaws Belazkis ar 15 rub. waj 10 deenam areſta; 4) Julija Gruſanſkij par ſawa dehla nepeerakſtiſchanu ar 2 rbl. waj 1 deenu areſta un 5) nama pahrwaldneeks no Paſta eelas Nr. 74, Fridrichs Leibuſchors ar 15 r. waj 10 deenam areſta pee polizijas.

**Paaugſtinati** par kolegiju registratoreem: gubernas waldes kanzeliſts K r o n t a l s, gubernas kara klauſibas komiſijas kanzeliſts S t o k e t s un pilſehtas polizijas kanzeliſts T i ch o n o w s.

**Jelgawas Leiſchu Palihdſibas beedriba** ſarihko 16. n o w e m b r î Latweeſchu beedribâ teatri. Rigas dramatiſko kurſu „Kankles" akteeri-audſekni iſrahdis Aſpaſijas dramu „W a i d e l o t e". Drama uſweſta Jelgawâ latwiſki wairak reiſes. Winâ tehlota leiſchu pagahtne 14. gadſimtenî: Dramâ darbojas Leetawas karalis Olgerds, galma kunigaikſchti, waidelotes un ziti. Drama pehz ſawas weenkahrſchibas atgahdina ko klaſiſku. Saturs buhs paſihſtams, tapehz neder to atſtahſtit. Kas intereſejas par leiſchu tautas attihſtibu, lai apmeklè ſcho wakaru. Rigas leiſchu akteeri ſpehlè tà, kà Jelgawas akteereem ir ko mahzitees. G.

**Jauna apteeka**. Kangihſeru (Lehjeju) eelâ, netahl no Nikolaja baſnizas atwehrs ſchinîs deenâs jaunu apteeku, ko wiſa apkahrtne ar preeku war apſweikt, jo nebuhs wairs uſ tahlajàm apteekam pilſehtas zentrâ jaſkreen. — Wehl ari jawehlas, kaut raſtos kahds ahrſts, kas ſchajâ pilſehtas dalâ nomeſtos praktiſet, jo no Sakàs eelas ſahkot, ne uſ Kangihſeru, Schagares un zitàm pahri par 20 maſakàm eelam, lihdſ pat Grebnera fabrikam. Altonowai un dſelsſzeka ſtazijai, kur apmehram uſ ſcho pilſehtas nomalu buhs ap 4000 eedſihwotaju, naw neweena paſcha ahrſta un ſlimibas atgadijumâ jaſkreen wairak kà werſti pehz ahrſta. — Darba ſcheit ahrſtam buhtu pa pilnam un eedſihwotaji to ar preeku uſnemtu. —ons.

**Brihwa zeka luhdſeja**. Schaulu maſpilſone, 60 gadus wezà Aleſſandra Grothus, eebraukuſi Jelgawâ uſmeklet kaut kahdus paſihſtamus kungus, bet tahdus neatraſdama greeſàs 7. nowembrî pee polizijas ar luhgumu, to aiſſuhtit pa etapu uſ Rigu, kur Aleſſandra eelâ Nr. 114, dſihwojot winas brahlis Aleſſandrs Grothus.

## Schihdu ritualſlepkawibas.

(Turpinajums.)

1669. gadâ Mezâ ſchihds Rafaels-Lewis n o l a u p i j i s k r i ſ t i t o p u i ſ e n u, bet ziti ſchihdi winu **nogalinaja**. Nelaimigà puiſena atleekas uſgahja meſchâ, kur ſchihdi, kad tos nopratinaja, paſchi winu uſrohdija. Wini gribeja eegalwot, ka wilki puiſenu ſaploſijuſchi. Bet lihki tuwak apſkatot iſrahdijàs, ka drehbes pilnigi weſelas u n u ſ g e h r b t o s t i k a i p e h z ſ l e p k a w i b a s p a ſ t r a h d a ſ ch a n a s. Pat ar aſinim tàs nebij notraipitas. Wainigos noteeſaja. Pee wineem ari atrada wehſtules, kurâs Lewis greeſàs pee Mezas ſinagogu wezakajeem, luhgdams no teem ſawai gimenai paaalſtu.

„Es draudſes labad eſmu nonahzis ſchai nelaimigajâ nahwoklî," — Lewis rakſtija un praſija lai gadijumâ, ja winu ſoditu ar nahwi, lai ziti ſchihdi winu paglabà pehz winu tizibas paraſcham, jo zitadi winſch teem nepeedoſchot.

1852. gadâ tapa S a r a t o w â n o k a u t i 2 puiſeni, Maſlows un Scherſtobitows, pee kam eepreekſch a p g r a i ſ i t i. Par to wainigee ſchihdi noteeſati katorgâ.

1881. gadâ Galizijâ **ſwehriſki nonahweta** kriſtito meitene Franziſka Mimila. Winas lihki ſlepkawas eemetuſchi kahdâ grawâ. Trihs no ſlepkawam, ſchihdi, noteeſati uſ nahwi. Tad wairak deputati greeſuſchees ar luhgumu pee teeſleetu miniſtra un ſpreedums ne ſpildits.

1899 g. Polnâ, Bohemijâ, ſ ch i h d s H i l ſ n e r s a t ſ i n à s, k a **nogalinajis** Agneſi Gruſchu un tapa noteeſats uſ nahwi Winſch eeſneedſa kaſazijas ſuhdſibu, bet ſpreedums bij tahds pats. Tad keiſars Franzis Joſefs nahwes ſodu pahrwehrta katorgâ, kur tas ari wehl tagad atrodas."

Tahlak Pranaitis mutiſki paſkaidro, ka kriſtitee ſchihdi, kà Hwolſons, Lewenſons un ziti ſtrahdajuſchi, lai ſlehptu ritualſlepkawibas un iſnihzinatu ſihmes, kas norahda uſ tàm. Tà Hwolſons gribejis panahkt, lai pawiſam aiſleedſ zelt pret ſchihdeem ſuhdſibas par ritualſlepkawibam Lewenſons rakſtijis tautas apgaiſmoſchanas miniſtrim, ka S a r a t o w a s p r a h w a s a k t i s w a j a g o t ſ a b e d ſ i n a t.

Pehz Pranaiſcha nahza ekſperts T r o i z k i s, kurſch gan mehginaja noleegt Pranaiſcha leezibu, bet tahdos gadijumos tikai peerahdija ſawu neſinaſchanu, waj ari apſtiprinaja Pranaiſcha iſteikumus. Winſch weenu, otru leetu apgalwoja, bet nepeeweda nekahdus peerahdijumus ne no wehſtures, ne no dſihwes, kas to apſtiprinatu.

Kad prokurors ſahka winu iſtautat, tad noſkaidrojàs jautajums, ka ſ ch i h d i ſ a w â s l u h g ſ ch a n â s p a ſ t a h w i g i k a r ſ t i ſ a u z p e h z **upuru kulta atjaunoſchanas**. Winu fanatiki newarot apmeerinatees tikai ar luhgſchanam un grehku noſchehloſchanu ween.

Kas ſihmejas uſ Talmuda teizeenu: **„Labako no gojeem nokauj,"** — tad Troizkis grib to atteezinat uſ karu, bet ſapinas iſteizeenos. Iſrahdas, ka pee iſmeklſchanas teeſneſcha winſch z i t a d i r u n a j i s. Bet tad winam jautà, ko noſihmè teizeens, kurſch ſtahw lihdſàs augſchâ minetam un ſkan **„Paiſchai ſkaiſtakai tſchuhſkai ſamin galwu"**, — winſch apmulſt.

Tahlak winſch apgalwo, ka pee ſchihdeem neeſot ritualſlepkawibu un tuhlin peebilſt, ka winſch ar ſcho jautajumu **eſot maſ paſihſtams**. — Tomehr winſch ſin, ka **ſchihdi nonahwejuſchi puiſenu** Gawrilu. — Tahlak peemin ari ſw. Jewſtafiju, kuru ari **ſchihdi nobeiguſchi**. — Kijewas garigà ſeminara arkeologijas muſejâ ir gleſna, kurâ attehlots no **ſchihdeem nonahwets puiſens**. Pee tam aiſrahdits, ka wiſos ſchajos gadijumos **notikuſi ritualſlepkawiba**.

(Turpmak wehl).

## Tirdſneeziba.

**Kurſi.**

Peterburgâ, 25. oktobrî, 1913. g.

| | Pahrdeweji. | Pirzeji. |
|---|---|---|
| 4% walſtsrente . . . . . . . . . | — | 92⅞ |
| 5% eekſchejais aiſnehmums no 1905. g. . | — | 103½ |
| 5% eekſchejais aiſnehmums no 1908. g. . | 105⅜ | 105 |
| 4½% walſts aiſnehmums no 1905. g. . . | — | 99¼ |
| 5% walſts aiſnehmums no 1906. g. . . | — | 102⅜ |
| 4½% walſts aiſnehmums no 1909. g. . . | 98⅞ | 98 |
| 5% muiſchneeku agrarbankas kihlu ſihmes . | 89¼ | — |
| 4½% „ „ „ „ . | — | — |
| 4% „ „ „ „ . | — | — |
| 4% ſemneeku agrarbankas kihlu ſihmes . . | — | 89 |
| 4½% „ „ „ „ . . | — | 90⅝ |
| 5% „ „ „ „ . . | 99¼ | 98⅝ |
| 5% I. eekſch. premiju aiſnehmums no 1864. g. | — | 484 |
| 5% II. „ „ no 1866. g. | — | 372 |
| 5% muiſchn. agr.-bank. prem. kihlu ſihmes. | — | 317 |
| 3½% muiſchn. agr.-bank. kihlu ſihmes I—V. | — | — |
| 4% konſ. dſelsſzeka aiſnehmums . . . . | — | — |
| 4½% Rjaſanas-Uralu dſelsſz. akzij. . . . | — | — |
| 4% Maſkawas-Rjaſanas „ „ . . . | — | — |
| 4½% Peterb. hip. beedr. kihlu ſihm. . . | — | — |
| 5% Maſkawas „ „ „ . . . | — | — |
| 4½% Maſkaw. „ „ „ . . . | — | — |
| 4½% Wilnas agrarbankas kihlu ſihmes . | — | 84⅞ |
| 4½% Donas „ „ „ . | — | 81¼ |
| 4½% Maſkawas „ „ „ . | — | — |
| 4½% Harkowas „ „ „ . | — | — |
| Apdroſchin. beedr. „Roſſija" akzijas . . . | — | — |
| Maſkawas-Kaſanas dſelsſzeka akzijas. . . | — | — |
| Maſkaw.-Kijewas-Woroneſchas dſelsſz. akzij. | — | — |
| Maſkawas-Wentspils-Ribinſk. dſelsſzeka akz. | — | — |
| Deenwidu-Rihtu dſelsſzeka akzijas . . . | — | — |
| Rigas Komerz-bankas akzijas . . . . . | — | 259 |
| Kreewu Baltijas wagonu fabrikas akzijas . | — | — |
| Wagonu fabrikas „Feniks" akzijas . . . | — | 121 |
| Wagonu fabrikas „Dwigatel" akzijas . . | — | 88 |
| Akz. beedriba „Prowodnik" akz . . . . | — | — |

Kreewijas kreditbiletes B e r l i n ê 100 r. = 216,90 markas.

## Telegramas.

10. (23.) n o w e m b r î.

**Minſka**. P a r p a r e i ſ t i z i g o ſ w e h t u m a a i ſ ſ k a h r ſ ch a n u ſoditi: baſnizkungs Milaſchewſkis, ſemneeks Matuſowitſchs ar areſtu. Muiſchneeks Lenſkis pret ſalogu atſwabinats.

**Maſkawa**. Lefortowâ pirmâ ſeeweeſchu pilſehtas ſkolâ i ſ z e h l à s u g u n s g r e h k s. Skolâ patlaban bij 200 ſkolneezes. Z e e t a no winàm peezas.

**Peterburga**. Zeku miniſtrija nolehma zelt ſ a w u s e l e w a t o r u s daſchàs oſtàs, ſtarp zitu P e t e r b u r g â un L e e p a j â.

**Taganroga**. Apgabolteeſa e e ſ a h k a i ſ t e e ſ a t prahwu pret Nikolo-Mariupoles fabrikas inſchenereem, kuri bij gribejuſchi kronam nodot n e d e r i g u s i ſ ſ t r a h d a j u m u s p a r l a b e e m.

Atbildigais redaktors: **R Purinſch.**
Iſdeweja: **Sabeedriba „Latweeſchu Awiſes."**

## S l u d i n a j u m i.


**H. Gutmans,**
**ſobu ahrſts.**
Jelgawâ, Paſta eelâ Nr. 19.
Runas ſtundas no 9—1 un no 3—6, ſwehtdeenâs no 9—1.

**Fuhrmaneem!**
Fuhrmanis, kurſch kahdu ſwehtdeenu 1909. g. marta mehneſi, pl. 5 pehz puſd. weda 3 jaunus zilwekus no Jelgawas dſelsſzeka peeſtahtnes uſ Gintermuiſchas eeſtahdi (Ginterhof) un redſeja, ka weenam no teem diwi pahrejee uſbruka eeſtahdes dahrſâ, teek luhgts uſdot ſawu adreſi rakſtiſki ſchis **awiſes ekſp. ſem „brauzejs"**.

Latweeſchu Iſglihtibas Beedr.
**Publiſkà laſitawa**
**Marijas eelâ Nr. 46, dſ. 16** (ſehtâ) atwehrta katru deenu no pulkſt. 5—9 wakarâ, ſwehtdeenâs no pulkſten 2—4 pehz puſdeenas. Ee-eja 2 kap.

**J. Mednis**
pulkſtenu pahrdotawa
Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 49.

Eewehl leelâ iſwehlê tikai labus un iſturigus
kabatas
pulkſtenus,
ſelta, ſudraba, tehrauda un nikela
**wahkos. Pulkſtenu kehdes, ſelta, ſudraba, talmija u. z. metala.**
**Regulatorus, galda, ſeenas, modinamos un muſikas pulkſtenus.**
**Laulibas un ziti gredſeni**
par lehtàm zenam.
Pulkſtenu iſlaboſchana teek lehti un labi iſdarita.

**Seme,**
**Jelgawâ, Pilſehtas eezirknî** (Jelgawas tuwumâ), ar pilſehtas teeſibam apbuhweſchanai un ſemkopibai,
**pahrdodama un iſrentejama**
maſakàs un leelakàs dalàs pehz katra wajadſibas — ar maſu eemakſu.
Tuwakas ſinas Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 44, darbdeenâs Jelgawas Lauſſaimneezibas Beedr. Konſumâ, pee weikala waditaja **T. Janſona** kga un ſwehtdeenâs no pulkſten 10—1 pee ihpaſchneeka Paula eelâ 8, apakſchſtahwâ.

**Huhtu un zepuru weikals**
**L. Schmuſchkowitz.**
**Jelgawâ. Katolu eelâ Nr. 12** (eepretim Latweeſchu Beedribai).
Peedahwà bagatigai iſwehlei wiſadas **mihkſtas un zeetas huhtes** no eekſch- un ahrſemes fabrikam, ka ari daſchadas faſonas **ſeemas zepures** ka: **baranku, biſam, kotik un karakul.**
Lehtas zenas.
**Apſtellejumus uſ uniformu un ſkolneeku zepurem,** ka ari wiſadas reparaturas teek **glihti un apſinigi iſpilditas.**

# Jelgawas Kommerzbanka

(1899. g. dibinatà „Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas Krahſchanas-Aiſdoſchanas Sabeedriba" 1912. gada 31. oktobri pahrdehweta par „Jelgawas Kommerzbanku")

**Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 44, telefons 62.**

(Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas namâ).

**Jelgawas Kommerzbanka** iſdara wiſadas **banku** operazijas, kà: **peenem noguldijumus**, iſſneedſ **aiſdewumus**, iſdara **premiju bileſchu apdroſchinaſchanu** pret amortiſaziju u. t. t.

**Prozentu mehrs: noguldijumeem** 6% gadâ bez krona nodokla atwilkſchanas, tekoſcha rehkina noguldijumeem 5% **aiſdewumeem** 6½—8%.

**Noguldijumus peenem ari pa pastu, telegrafu un rentejam un walſtsbankas nodalam peeſuhtitus un tapat tos un winu prozentus iſſuhta.**

**Pasta adreſe:** Митавскому Коммерческому Банку, Митава. — **Jelgawas Kommerzbankai, Jelgawâ.**

**Telegrafa adreſe:** Коммерцбанкъ, Митава. — **Kommerzbank, Jelgawâ.**

**Rentejâs un walſtsbankas nodalos:** Условный текущій счетъ Митавскаго Коммерческаго Банка въ Митавскомъ Казначействѣ № 63671. — Jelgawas Kommerzbankas tekoſchais rehkins Jelgawas rentejâ № 6 671.

Zaur renteju waj walſtsbankas nodaku naudu ſuhtot — pee eemakſas jauſdod Jelgawas Kommerzbankas wahrds un winas tekoſcha rehkina nummurs un pehz eemakſas iſdariſchanas jaraksta Jelgawas Kommerzbankai ihpaſchu wehſtuli, kurà jaapraksta ko to lai dara ar peeſuhtito naudu.

1913. g. 1. junijà bilanze ſwahrſtijas ap **6.283.460** r. **83** k. Noguldijumu kopſumma **4.881.643** r. **69** k. Eemakſats (ſkaidrâ naudâ) akziju kapitals un ziti bankâ eſoſchi droſchibas kapitali **1.074.806** r. **29** k.



Слѣдуя примѣру, что никакая фабрика, никакой заводъ, ни даже мелкая мастерская не могутъ работать съ должнымъ успѣхомъ, если не пользуются новѣйшими орудіями; а равно, сознавая также, что любая контора или канцелярія не могутъ производительно исполнять своей работы безъ примѣненія спеціальныхъ техническихъ приспособленій,

# Вѣстникъ Конторъ и Канцелярій,

**органъ современнаго устройства и оборудованія конторъ и канцелярій,**

вступаетъ въ 3-тій годъ изданія, расширяетъ свою программу и будетъ состоять изъ слѣдующ. отдѣловъ:

**1. Конторскія и Канцелярскія Принадлежности.** Въ этомъ отдѣлѣ **Вѣстникъ** обслуживаетъ назрѣвшую необходимость обновленія казенныхъ и частныхъ учрежденій въ техническомъ отношеніи по существующимъ современнымъ методамъ **устройства и оборудованія конторъ и канцелярій**, посвящая по этому вопросу статьи съ указаніемъ цѣлесообразности примѣненія канцелярскихъ техническихъ предметовъ, оповѣщая о появляющихся въ этой области новинкааъ, рекомендуя и разъясняя способы употребленій тѣхъ или иныхъ предметовъ, давая практическіе совѣты въ умѣніи обхожденія съ ними, наблюдая вмѣстѣ съ тѣмъ за всѣми явленіями въ этой области, а также и писчебумажной торговли на современномъ международномъ рынкѣ.

**2. Организація.** Въ этотъ отдѣлъ войдутъ статьи, касающіяся новыхъ методовъ веденія бухгалтерскихъ и конторскихъ книгъ и счетовъ, веденія алфавитовъ, регистраціи по новымъ способамъ примѣненія карточной системы (вмѣсто существующихъ книгъ), шаноновъ для входящихъ бумагъ и писемъ съ разъясненіемъ способовъ ихъ употребленія и вообще, касающіяся задачъ облегченія сложнаго канцелярскаго дѣла.

Указаніе способовъ экономной купли и выгодной продажи.

„Новое" въ коммиссіонерскомъ и вояжерскомъ дѣлѣ. Какъ найти и подготовить дѣятельнаго агента, вояжера и т. д.? Путь къ успѣху въ торговомъ дѣлѣ и т. п.

**3. Теорія Рекламы.** Сюда войдутъ статьи, касающіяся значенія **Рекламы**, ея примѣненія, происхожденія, вліянія ея на настроеніе торговаго рынка съ указаніемъ ея пользы и выгоды, и умѣнія использовать ея услуги. Исторія и прогрессъ **Рекламы** въ Америкѣ, гдѣ на рекламное искусство обращено серьезное вниманіе и гдѣ посвящается очень много времени и денегъ для теоретическаго ея изученія и усовершенствованія.

**4. Торгово-Промышленная Хроника.** Съѣзды, совѣты, собранія торгово-промышленныхъ организацій. Отчеты и обзоры торгово-промышленной и коммерческой жизни и ея фазисы. Проекты частныхъ торговыхъ обществъ, законоположенія, уставы, программы, утвержденіе и измѣненіе ихъ. Статьи юридическаго характера. Акціонерныя общества, предпріятія, ихъ жизнь, дѣятельность и задачи. Правительственныя мѣры, распоряженія и извѣстія. Финансовое дѣло государствъ и ихъ бюджеты.

**5. Научный Отдѣлъ.** Курсъ усовершенствованной бухгалтеріи. Статьи изъ области техники предметовъ современнаго устройства канцелярій и конторъ. Открытія, усовершенствованія и изобрѣтенія.

**6. Литературный Отдѣлъ.** Повѣсти и разсказы.

**7. Фельетонъ.** (На злобы дня изъ жизни чиновниковъ и коммерсантовъ).

**8. Смѣсь.** Разнаго характера статьи, новости, извѣстія изъ области общественной и государственной жизни.

**9. Почтовый Ящикъ.** Подробные отвѣты на всѣ запросы.

(Редакція вообще старается сдѣлать оживленнымъ этотъ отдѣлъ, при чемъ на статьи общаго интереса даются отвѣты въ самомъ журналѣ, а на запросы частнаго характера въ отдѣльныхъ письмахъ).

## Подписная цѣна

## „ВѢСТНИКА КОНТОРЪ и КАНЦЕЛЯРІЙ"

**съ пересылкой и доставкой во всѣ города Россійской Имперіи**

на годъ **Рб. 3** — (12 выпусковъ), на полгода **Рб. 1.60**, на четверть года **90 коп.**

Высылающіе подписку за цѣлый годъ до 1-го декабря получаютъ безплатно всѣ №№ четвертой четверти т. г.

Желая итти на встрѣчу своимъ подписчикамъ и оказать соотвѣтствующую помощь при подысканіи труда и предложеніи такового, „ВѢСТНИКЪ" будетъ печатать БЕЗПЛАТНО объявленія своихъ подписчиковъ, какъ хозяевъ, такъ и служащихъ, ДО ТѢХЪ ПОРЪ, ПОКА ДАННОЕ ОБЪЯВЛЕНІЕ НЕ ПРИНЕСЕТЪ ЖЕЛАЕМАГО РЕЗУЛЬТАТА, для чего слѣдуетъ только за двѣ недѣли до выхода слѣдующаго № „ВѢСТНИКА" увѣдомить Редакцію о желаніи возобновить данное объявленіе въ Отдѣлѣ „Поисковъ и Предложенія Труда".

**Контора Редакціи Ежемѣсячнаго журнала**

## „ВѢСТНИКЪ КОНТОРЪ и КАНЦЕЛЯРІЙ"

**Варшава, Лешно № 26.**

Пробный номеръ высылается по полученіи 14 коп. почтовыми марками.



Mana ikgadiga atlikuma ar 20—40% lehtaki

Karl's Kahn's

Manufakturas, wadmalu un audekłu pahrdotawa.

Jelgawâ, Jeelajâ eelâ Nr. 9, Pasta eelas Kubrî.

Igas ſtiprs 18. nowembrim ſch. g.


Drukâts Br. Jemmer. ſkolas Sab., apt. S. Landsberga drukâtuwê, Jelgawa.